

HELEN CLAY PEDERSEN 1860 - 1950

HVEM KAN DU HØRE OM:

Kvindesagsforkæmper, Lokalpolitiker. Energisk, initiativrig og entusiastisk leder af Dansk Kvindesamfund i Kolding i 35 år. Født i London, forelskede sig i en gartner fra Jordrup og besluttede sig for at blive dansker.

HVORFOR LIGE HER:

Her i Slotsgade 1 lå Kvindernes Bygning. Den første af sin slags i Danmark. Bygningen har sin egen historie her i lydvandringen. Det var Helen Clay Pedersen der fik den ide at Dansk Kvindesamfund skulle have sit eget hus.

ELLER: Lokation Jernbanegade (blomsterbutik).

LYT eller LÆS lydvandringens tekst

LÆS MERE:

UD I VERDEN VERDEN IND I DANMARK:

Med sit engelske modersmål, havde Helen Clay Pedersen let adgang til internationale kvindekongresser, og hun var en flittig gæst. Blandt højdepunkterne var en kongres i Berlin i 1929, hvor hun deltog i planlægningen af en ny organisation, Open Door International, der skulle fremme gifte kvinders erhvervsrettigheder. I Danmark kom den til at hedde Den Åbne Dør, og Helen kom med i ledelsen.

Det var også hende der i 1935 inviterede USA's første kvindelige ambassadør Ruth Bryan Owen til Kolding, et møde der fik den danske presse til at grifle ihærdigt i notesbøgerne.

SKAMLINGSBANKEN:

I 1912 var der for første gang en kvinde ved mikrofonen på Skamlingsbanken. Det nationale samlingspunkt 12 km uden for Kolding er et af syd- og sønderjyllands vigtigste mindesmærker, med en tradition for folkemøder gennem krig, fred og frihed. Ved mødet i 1912 er der som noget nyt et overvældende flertal af kjoler, og knap så mange jakkesæt. Alle afdelinger af Dansk Kvindesamfund holder landsmøde i byen, arrangeret af Helen Clay Pedersen og Koldingkredsen. Kvinden på talerstolen er Jutta Bojsen-Møller, formand for Dansk Kvindesamfund til 1910 - og talen handlede selvfølgelig om forventningerne til den kvindelige valgret.

LYT eller LÆS TEKSTEN FRA KVINDERUTEN:

LÆS:

I 1892 ankommer en energisk blæksprutte til Kolding. Helen Clay Hobbs har meninger - og drivkraft til at føre dem ud i livet. Hun begynder livet i London, født udenfor ægteskabet og vokser op hos en plejefamilie. Helen forelsker sig i en gartner fra Danmark, og beslutter at ham vil hun have. Hun flytter over til Anders Simonsen Pedersen fra Jordrup, bliver gift, og arbejder hele sit liv på at gøre kvinder til andet og mere end grydebestyrere. Hun melder sig ind i Dansk Kvindesamfunds koldingafdeling 1905, og bliver formand 1910.

Kvinder er næsten usynlige i statistikker og optegnelser fra starten af 1900-tallet. Gifte kvinder står opført med samme

erhverv som deres mand, selvom de laver noget helt andet, eller mere typisk - ikke arbejder. Men da Helen, som nu hedder Helen Clay Pedersen, træder ind som leder af kvindesamfundet, har Kvinder lige fået valgret til de kommunale råd og menighedsrådene, og en vigtig proces er i gang.

Helen Clay og hendes mand starter gartneri og tilhørende butik i Jernbanegade 17. Helen passer butikken i ca 20 år, men det er slet ikke nok at sælge nelliker og tulipaner.

Hun syder af energi og affyrer nye ideer, hvor der er plads til dem, men den primære målskive er kvindesamfundet. Hun skubber foreningen fremad, og Kolding bliver pioner og banebrydende for kvindesagen.

I de 35 år hun er formand for Dansk Kvindesamfund i Kolding, betragtes den som en af de stærkeste afdelinger i landet.

Det er Helen Clay Pedersen, der arrangerer Kvindernes Udstilling i 1912 med kunst og kunsthåndværk skabt af kvinder fra hele landet. Udstillingen skal finansiere et landsmøde for alle Kvindesamfundets afdelinger i Danmark. Landsmødet bliver afholdt på Koldinghus og Skamlingsbanken senere samme år. Samlingen på Skamlingsbanken bliver historisk bla på grund af Gyrithe Lemches skarpe tale.

Lemche er forfatter, og daglig leder af Dansk kvindesamfunds Københavnskeds.

- Folk glæder sig over at Enevælden blev afskaffet med grundloven af 1849, siger hun. Men enevælden blev ikke afskaffet, den blev bare overført til mændene, og der skal ikke foretages store forfatningsrevisioner i Danmark uden kvindernes medvirken.

Kun tre år efter mødet på Skamlingsbanken, bliver loven ændret, og kvinder får stemmeret og ret til at blive valgt til Rigsdagen.

Tiden farver de mange kurser, Koldings Kvindesamfund afholder. Under og efter 1. verdenskrig hvor mange unge arbejderkvinder er arbejdsløse, og der er langt mellem 5-ørerne, er der kurser om billig mad og omsyning af tøj.

I årene op til og efter lov om kvindelig stemmeret er der stadig kurser der skal forbedre kvinders stilling i hjemmet - men også i politik og demokrati. Da stemmeretten er i hus, mener Helen Clay Pedersen at kvinder har pligt til at deltage i den offentlige debat. I 1918 er det hende der får ideen til Kvindernes Bygning i Kolding, som i mange år kommer til at danne rammen om det lokale engagement i kvindesagen.

Udover formandsposten i Koldings afsnit af Dansk Kvindesamfund, oplever hun blandt andet også at sidde i den landsdækkende fællesstyrelse, være distriktsformand for det sydlige jylland, komme i sognerådet, oprette hjælpekorps under den spanske syge og blive valgt til vejle amts sundhedskommision.

Gennem årene deltager Helen Clay Pedersen derudover i mange internationale kvindekongresser. Få kvinder taler engelsk, men det er hendes modersmål.

Helen var formand for kvindesamfundet til hun fyldte 85, og hun var aktiv og foretagsom til det sidste. Kredsen udnævnte hende til æresmedlem, da hun gik af.

Helen Clay Pedersen er blevet kaldt en af de mest entreprenante, fremadskuende og virksomme personer i

Koldings historie, med stor betydning i kampen for demokrati, ligestilling og kvindeliv.

I dag er der ikke længere nogen spor efter hende i byen. Hun døde i 1950, og ligger begravet på Søndre Kirkegaard. Blandt de, der husker hende, har hun tilnavnet Gnisten. Det stammer fra den mindetale, der blev holdt i forbindelse med begravelsen. Hun var gnisten, der kunne få alle til at engagere sig i kvindesagen.